

Competence aims in Norway

Science

7. th	Norsk	English
<p>Utforskeren <i>The Researcher</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -formulere eit samfunnsfagleg spørsmål, foreslå moglege forklaringar og belyse spørsmålet gjennom ei undersøking -diskutere samfunnsfaglege tema med respekt for andre sitt syn, bruke relevante fagomgrep og skilje mellom meininger og fakta -lese tekstar om menneske som lever under ulike vilkår, og drøfte kvifor dei tenkjer, handlar og opplever hendingar ulikt -finne og trekkje ut samfunnsfagleg informasjon ved søk i digitale kjelder, vurdere funna og følgje reglar for nettvett og nettetikk 	<ul style="list-style-type: none"> -formulate questions related to the social sciences, recommend possible explanations and illustrate questions through investigation -discuss social science themes with respect for the viewpoints of others, use relevant terminology from the field and distinguish between opinion and fact -read texts about human beings that lived under different conditions and discuss and elaborate on why they thought, acted and experienced events differently -find and use information about social sciences when searching through digital sources, evaluate one's findings and comply with the rules for netiquette

<p>Geografi</p> <p>Geography</p>	<ul style="list-style-type: none"> -forklare samanhengar mellom naturressursar, næringar, busetnad og levevis -samanlikne likskapar og skilnader mellom land i Europa og land i andre verdsdelar -beskrive korleis produksjon og forbruk kan øydeleggje økosystem og forureine jord, vatn og luft, og drøfte korleis dette kan hindrast og reparerast -registrere flyktningstraumar, forklare kvifor somme rømmer frå heimlandet sitt, og drøfte korleis det kan vere å kome til eit framandt land som flyktning 	<p>explain relations between natural resources, industry, settlements and living conditions</p> <ul style="list-style-type: none"> -compare and show similarities and differences between countries in Europe and countries in other regions of the world -explain how production and consumption can destroy ecosystems and pollute soil, water and air, and discuss and elaborate on how this might be prevented and repaired -register refugee flows, explain why some people flee from their country of origin, and discuss how it might feel to arrive in a foreign country as a refugee
<p>Historie</p> <p>History</p>	<ul style="list-style-type: none"> -beskrive utviklinga i levekåra for kvinner og menn og framveksten av likestilling i Noreg -finne informasjon om greske og romerske samfunn i antikken og finne døme på korleis kulturen deira har påverka vår eiga tid -framstille oppdagingsreiser europearar gjorde, skildre kulturmøte og samtale om korleis dette kunne opplevast 	<ul style="list-style-type: none"> -describe the living conditions and social development of women and men regarding gender equality in Norway -examine Greek and Roman communities in antiquity and find examples of how their cultures have influenced our own period of history -use historical maps and present trips of discovery and exploration made by Europeans, describe cultural encounters and how the different cultures perceived these

		encounter
--	--	-----------

<p>Samfunn Civillife</p>	<p>-gjere døme på og diskutere korleis kommersiell påverknad frå ulike medium kan verke inn på forbruksvanar og personleg økonomi</p> <p>-samtale om kjærleik og respekt, variasjon i seksuell orientering og samliv og familie og diskutere konsekvensar av manglande respekt for ulikskap</p> <p>-beskrive roller i eigen kvardag og undersøkje og samtale om forventningar som knyter seg til desse rollene</p> <p>-gjere døme på korleis kjønnsroller og seksualitet blir framstilt i ulike medium og diskutere dei ulike forventningane det kan skape</p> <p>-drøfte spørsmål omkring og konsekvensar av bruk og misbruk av tobakk og ulike rusmiddel</p> <p>-gjere greie for dei viktigaste maktinstusjonane i Noreg og deira hovudoppgåver og diskutere skilnader mellom å leve i eit demokrati og i eit samfunn utan demokrati</p> <p>-gjere greie for kva eit politisk parti er, og diskutere nokre sentrale motsetnader mellom dei politiske partia i Noreg</p> <p>-gjere greie for kva for moglegheiter, plikter og rettar barn og unge har til medverknad</p>	<p>-give examples of and discuss how commercial influences from different media can affect consumer habits and personal economy</p> <p>-converse about love and respect, variations of sexual orientation, married life and family, and discuss the consequences of a lack of respect for our differences</p> <p>-describe the roles in one's own life and examine the expectations that come with these roles</p> <p>-give examples of how gender roles and sexuality are presented in different media and discuss the different expectations this can create</p> <p>-discuss and elaborate on issues about the use and abuse of alcohol and other substance abuse</p> <p>-give an account of the most important institutions of power in Norway and their main responsibilities, and discuss the differences between living in a democracy versus living in a undemocratic society</p> <p>-give an account of what a political party is, and discuss some main differences between the political parties in Norway</p>
------------------------------	---	--

-gje døme på ulike kulturelle symbol og gjere greie for kva vi meiner med omgrepa identitet og kultur

-presentere ein aktuell samfunnskonflikt og drøfte forslag til løysing

-diskutere formålet med FN og anna internasjonalt samarbeid, også urfolkssamarbeid, og gje døme på den rolla Noreg har i samarbeidet

-give an account of the opportunities, obligations and rights that children and adolescents have

-provide examples of different cultural symbols and give an account of what we mean by the concepts of identity and culture

-present a modern societal conflict and discuss and elaborate on recommended solutions

-discuss the objectives of the United Nations and other international collaborations, including cooperation and work by indigenous peoples, and explain the role Norway plays in such cooperation and cooperation

10. th	Norsk	English
<p>Utforskeren <i>The Researcher</i></p>	<p>1, formulere spørsmål om forhold i samfunnet, planleggje og gjennomføre ei undersøking og drøfte funn og resultat munnleg og skriftleg</p> <p>2, bruke statistiske kjelder til å berekne og beskrive tendensar og variasjonar i samfunnsfaglege drøftingar og vurdere om statistikken gjev påliteleg informasjon</p> <p>3, vise korleis hendingar kan framstillast ulikt, og drøfte korleis interesser og ideologi kan prege synet på kva som blir opplevd som fakta og sanning</p> <p>4, identifisere samfunnsfaglege argument, fakta og påstandar i samfunnsdebattar og diskusjonar på Internett, vurdere dei kritisk og vurdere rettar og konsekvensar når ein offentleggjer noko på Internett</p> <p>5, skrive samfunnsfaglege tekstar med presis bruk av fagomgrep, grunngevevne konklusjonar og</p>	<p>1, formulate questions about social conditions, plan and carry out a survey and discuss and elaborate on the findings and results from the survey, orally and in writing</p> <p>2, use statistical sources to calculate and describe tendencies and variations in social science debates, and evaluate whether the statistics provide credible information</p> <p>3, show how incidents can be presented in different manners and discuss how special interests and ideologies can cloud one's view about what was experienced of fact and truth</p> <p>4, identify social science arguments, facts and assertions in social debates on Internet, evaluate these critically and evaluate rights and consequences of publishing something on Internet</p>

	<p>kjeldetilvisingar</p>	<p>5, write social science texts with precise use of terminology, provide the reasoning and grounds for one's conclusions and refer to sources</p>
<p>Geografi Geography</p>	<p>1, undersøkje korleis menneske gjer seg nytte av naturgrunlaget, andre ressursar og teknologi i Noreg og i andre land i verda og drøfte premisser for berekraftig utvikling</p> <p>2, undersøkje og diskutere bruk og misbruk av ressursar, konsekvensar det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikter det kan skape lokalt og globalt</p> <p>3, kartleggje variasjonar i levekår i ulike delar av verda, forklare dei store skilnadene mellom fattige og rike og drøfte tiltak for jamnare fordeling</p>	<p>1, investigate how people exploit natural resources, other resources and technology in Norway and other countries around the world, and discuss the premises for sustainable development</p> <p>2, investigate and discuss the use and misuse of resources, consequences this might have for the environment and society, and conflicts this can create locally and globally</p> <p>3, map out variations in living conditions in different parts of the world, explain the main difference between being poor and being rich, and discuss and elaborate</p>

		on measures that can lessen this difference
Historie History	<p>1, drøfte viktige omveltingar i samfunnet i nyare tid, og reflektere over korleis dagens samfunn opnar for nye omveltingar</p> <p>2, drøfte årsaker til og verknader av sentrale internasjonale konflikter på 1900- og 2000-talet</p> <p>3, finne døme på hendingar som har vore med på å forme dagens Noreg, og diskutere korleis samfunnet kunne ha vorte dersom desse hendingane hadde utvikla seg annleis</p> <p>4, drøfte ideal om menneskeverd, diskriminering og utvikling av rasisme i eit historisk og notidig perspektiv</p>	<p>1, discuss and elaborate on important changes in society in recent times and reflect on how today's society opens to new changes</p> <p>2, discuss and elaborate on the causes and effects of the key international conflicts of the 1900s and 2000s</p> <p>3, present important features of developments in Norwegian history in the 1800s and the first half of the 1900s and explain how these influenced the society we have today</p> <p>4, discuss and elaborate on the ideal of human dignity, discrimination and the development of racism from a historical perspective with a view to the present</p>

<p>Samfunn Civillife</p>	<p>1, gjere greie for korleis ulike politiske parti fremjar ulike verdiar og interesser, knyte dette til aktuelle samfunnsspørsmål og argumentere for eige syn</p> <p>2, gjere greie for omgrepa haldningar, fordommar og rasisme og vurdere korleis haldningar kan bli påverka, og korleis den einskilde og samfunnet kan motarbeide fordommar og rasisme</p>	<p>1, give an account of how different political parties present different values and interests, connect this to current social science issues and argue one's own point of view</p> <p>2, give an account of the concepts of attitude, prejudice and racism and evaluate how attitudes can be influenced and how the individual and society can counteract prejudice and racism</p>
------------------------------	--	--

English

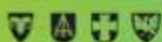
Norsk	English
Språklæring - bruke digitale ressurser og andre hjelpemidler i egen språklæring	Language learning - use digital resources and other aids in one`s own language learning
Munnlig kommunikasjon - uttrykke seg for å få hjelp til å forstå og bli forstått i ulike situasjoner - uttrykke og begrunne egen mening om kjente emner	Oral communication - express oneself to obtain help in understanding and being understood in different situations - express and give grounds for own opinions about familiar topics
Skriftlig kommunikasjon - forstå og bruke et ordforråd knyttet til kjente emner - forstå hovedinnholdet i selvvalgte tekster - lese og forstå ulike typer tekster av varierende omfang fra forskjellige kilder - skrive sammenhengende tekster som forteller, gjenforteller, beskriver opplevelser og uttrykker egne meninger - bruke digitale verktøy og andre hjelpemidler for å finne relevant informasjon og lage ulike typer tekster	Written communication - understand and use a vocabulary related to familiar topics - understand the main content of texts one has chosen - read and understand different types of texts of varying length from different sources - write coherent texts that narrate, retell and describe experiences and express own opinions use digital tools and other aids to find relevant information and to create different types of texts

Kultur, samfunn og litteratur

- fortelle om personer, steder og begivenheter fra engelskspråklige land
- samtale om levesett og omgangsformer i ulike kulturer i engelskspråklige land og i Norge, deriblant samisk kultur
- lese engelskspråklig barne- og ungdomslitteratur og samtale om personer og innhold
- gi uttrykk for egne reaksjoner på engelskspråklige litterære tekster, film, nettkultur, bilder og musikk
- uttrykke seg på en kreativ måte inspirert av ulike typer engelskspråklige litterære tekster fra forskjellige kilder

Culture, society and literature

- narrate about people, places and events in English-speaking countries
- converse about the way people live and socialise in different cultures in English-speaking countries and in Norway, including the Sami culture
- read children's and youth literature in English and converse about persons and content
- express own reactions to English literary texts, films, internet culture, pictures and music
- express oneself creatively inspired by different types of English literature from various sources

Norwegian

Norsk	English
<p>Muntlig kommunikasjon</p> <ul style="list-style-type: none">• lytte til og videreutvikle innspill fra andre og skille mellom meninger og fakta• uttrykke og grunngi egne standpunkter og vise respekt for andres• uttrykke seg med et variert ordforråd tilpasset kommunikasjonssituasjonen• presentere et fagstoff tilpasset formål og mottaker, med eller uten digitale verktøy <p>Skriftlig kommunikasjon</p> <ul style="list-style-type: none">• lese et bredt utvalg norske og oversatte tekster i ulike sjangere på bokmål og nynorsk, og reflektere over innhold og form i teksten• referere, oppsummere og reflektere over hovedmomenter i en tekst• forstå og tolke opplysninger fra flere uttrykksformer i en sammensatt tekst• skrive fortellende, beskrivende, reflekterende og argumenterende tekster etter mønster av eksempeltekster og andre kilder, og tilpasse egne tekster til formål og mottaker• bruke digitale kilder og verktøy til å lage sammensatte tekster med hyperkopleinger og varierte estetiske virkemidler	<p>Oral communication</p> <ul style="list-style-type: none">• listen to and process input from others while distinguishing between opinion and fact• express and justify own views while respecting the views of others• express themselves using a varied vocabulary adapted to the communication situation• present technical information adapted for a given purpose and recipient, with or without digital tools <p>Written communication</p> <ul style="list-style-type: none">• read a wide selection of Norwegian and translated texts in different genres in both Bokmål and Nynorsk and reflect on their content and form• cite, summarise and reflect on the key points in a text• understand and interpret information from different forms of expression in a composite text• write narrative, descriptive, reflective and persuasive texts using patterns from sample texts and other sources, and adapt own texts to a given purpose and recipient• use digital sources and tools to create composite texts with hyperlinks and a variety of aesthetic devices

- velge ut og vurdere informasjon fra bibliotek og digitale informasjonskanaler

Språk, litteratur og kultur

- gi eksempler på og reflektere over hvordan språk kan uttrykke og skape holdninger til enkeltindivider og grupper av mennesker
- presentere egne tolkinger av personer, handling og tema i et variert utvalg av barne- og ungdomslitteratur på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samisk
- vurdere tekster med utgangspunkt i egne opplevelser og med forståelse for språk og innhold
- kjenne til opphavsrettslige regler for bruk av kilder

- select and evaluate information from the library and digital information channels

Language, literature and culture

- provide examples of and reflect on how language can express and shape opinions towards individuals and groups of people
- present own interpretations of characters, plots and themes in a varied selection of children's and youth literature in Bokmål and Nynorsk and in translation from Sami
- evaluate texts on the basis of own experiences and with an understanding of the language and content
- be familiar with copyright rules on the use of sources